

DE GRONDWET.

1848
1717
1848
1717

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zondag en Feestdagen.

MAANDAG 26 SEPTEMBER.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden 3.00
Voor de overige steden des Rijks 5.00

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZONN, te 's Gravenhage.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen,
per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het
abonnement f 60, Ned. Cour.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

BERIGT.

De Uitgevers vestigen de aandacht van den lezer op het algemeen en van de lezers dezer Courant in het bijzonder op de rubriek **ADVERTENTIËN**.
Overal in ons vaderland in aanzienlijken getale verheid, beloven Advertentiën, in deze Courant tegen zeer billiken prijs geplaatst, door de fluitende lezers, aan wie onder de oogen komen, de vruchten, welke men in Advertentiën verwacht.
Berigten van geboorte, huwelijk en overlijden worden voor de uitgevers, gratis, in DE INDIËR opgenomen.
JOH. NOMAN EN ZONN.

Bij Koninklijk besluit van dertien September, genomen voordragt van, en gecontrasigneerd door den minister in Binnenlandsche Zaken, den heer VAN REENEN, werd de heer Mr. J. A. PHILIPSE benoemd tot Voorzitter der eerste Kamer, gedurende de zitting van 1853—54.
De heer PHILIPSE moest dus den negentienden September, bij de opening der zitting, als voorzittende de vereenigde zitting der beide Kamers, zijne functien aanvaarden.

Maar op dien dag was de heer PHILIPSE geen wettig erkend lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal. Met de sluiting der zitting, den tienden September, had de heer PHILIPSE opgehouden lid te zijn, van de Eerste Kamer. De Provinciale Staten van Zuid-Holland hadden den heer wel op nieuw als zoodanig gekozen, maar zolang in de nieuwe zitting zijne geloofsbriefen niet waren onderzocht en goedgekeurd, was de heer PHILIPSE geen wettig lid der Eerste Kamer.

Wij zien dan ook, te regt, in de zitting van den 20sten, de heer MARTENS VAN SEVENHOVEN het tijdelijk voorzitterschap bekleden in de Eerste Kamer, en eerst nadat de geloofsbriefen van den heer PHILIPSE waren goedgekeurd, en de heer PHILIPSE de benoemde Voorzitter zijne waardigheid aanvaardde.

Maar wat volgt daaruit?
Dat de heer VAN REENEN den Koning heeft voorgeslagen, een persoon te benoemen tot voorzitter der Eerste Kamer, die op het tijdstip der benoeming en van de aanvaarding zijner functien, geen wettig erkend lid was der Kamer.

Reeds herhaaldelijk is aangetoond, dat de anti-revolutionaire partij slechts in de verdeeldheid en in de hartstogtelijkheid der Natie haar heil zoekt; dat zij als pzettelijk, in stede van te trachten geslagen worden te weeten, die altijd verder en gewelddadiger van één rijt. Naauwelijks schijnt de klove, die gesticht is, tot toenadering gebragt te worden, of de anti-revolutionaire partij staat zich daartegen zich te verzetten, wél wetende, dat zij de grondwet en de Natie niet te winnen willes te verliezen.

De *Nederlander* van gister geeft van deze Macchiavelistische politiek een nieuw en treffend bewijs.

Over de wet op de *Kerkgenootschappen* wordt thans in de belangrijkste en ultramontaansche bladen een diep stilzwijgen bewaard. Zou dit, indien de wet eene monster- en verdrukkingwet was, het geval zijn?

Garne zou men doen vergeten de buitensporigheid der overleving, waaraan men zich schuldig gemaakt heeft.

Ongarne zou men, nu de kunstmatige opvoeding voorbij is, de redeneringen waaraan men zich bediend heeft, nader ter toetsen brengen zien.

Men lette op den toelag.

Het stilzwijgen, en alsof men er onbewust van was, dat men de verklaringen voorbij, die na de aangemijng met zijn afgelegd.

Men ziet over het hoofd, dat gehoorzaamheid aan de wet vord voor de wet door de tegenstanders der wet is aanvaard als de eerste pligt van den gehoorzamen en staatsburger.

Men wil niet inzien, dat verdere redeneringen over de wet slechts te kort kunnen doen aan den eerbied, dien

men aan de wet verschuldigd is; dat men daardoor niet vrede hersteld, maar oete slechts dieper gesticht zou worden.

men, die met het kennelijk doel, om de wonden, die men tracht te heelen, op nieuw open te scheuren; om de ongelukkige klove, die ontstaan is, toch in al hare afzigtelijkheid te doen voortduren!

Zij, die *„Vaderland en Koning“* niet tot leus nemen ter bereiking van eigenbelangzuchtige oogmerken, maar die het *welzijn* van Vaderland en Koning in het harte omdragen, zij zullen de *uittarting* met kalmte afslaan en, zwijgende, door eerbied voor het gezag en de wet toonen, voor Vaderland en Koning dierbaarder offers feil te hebben, dan de in troebel water visschende anti-revolutionaire partij.

De Heer VAN DAM VAN ISSELT verklaart in de *Amsterdamsche Courant*, dat, naar hij gelooft, in zijne woorden *„de raad niet te vinden“* is, om *„de R. Catholieken uit te hongeren.“*

Dat die raad daarin *wel* is gezocht, en ook is gevonden, bewijst het *Goudsch Kronijkske*. Men leest daar:

„Herinnert u steeds, dat het hemd nader is dan de rok, en dat, wanneer gij voor uwe geloofsgenooten in de eerste plaats hebt gezorgd, eerst daarna uwe R. K. landgenooten aan de beurt liggen. Dit is niet onverdraagzaam. Het is niet onvriendelijk.“

„De ondervinding heeft u geleerd, wat uwe dwaaze verdraagzaamheid heeft uitgewerkt. Denkt nu voortaan, wilt ge er niet verder onder geraken en eene verplaat-sing van kapitaal (!) tot uw eigen verderf in de hand werken; het eerst aan uwe protestantsche medeburgers.... En mogten de R. K. daardoor minder dan vroeger verdienen; wenu, dat zij zich tot die notabiliteiten wenden, welke hier de bisschoppelijke hiërarchie hebben op den hals gehaald; dat zij kiezen tusschen de curie van Rome en hun eigen beurs!“

Het is de *„Nederlander“* van den heer VAN DAM en actiën!

Nederlanderachtigheden.

Wij toonden de onbeduidendheid aan van eene poging om den Hr. FRUIN te wederleggen; door onderanderen een paar passages van den Hr. Groen nevens elkander te zetten.

Wat is het antwoord?

Dat merklijk verschil tusschen beide stukken bestaat; — dat inderdaad de Heer GROEN elders blijken heeft gegeven van de zaak goed te kennen, waarover hij, zoodanig doorstrijft, dat hij niet uit de geschied-bronnen te hebben aangevoerd; — dat hij werken niet van oppervlakkige naschrijving, om argumenten voor zijn anti-revolutionair systeem te erlangen, is te verdenken?

Niets van dat alles.

Een antwoord als naar gewoonte. Valt Dr. Fruin het anti-revolutionarismus van den hr. Groen aan; de hr. Fruin wordt geantwoord met te zeggen dat het onbetamelijk is de boeken van den hr. Groen *vervelend* te noemen; — komt een ander (v. R.) met de meest ernstige *studien* over Mr. Groen en zijne leer voor den dag, er wordt niet geantwoord dan met eene lange omhaal over eene discussie tusschen den hr. Groen en de hr. van Hoëvell, besloten met de aardigheid *„dat de vogelrijverklaring van den hr. Groen door v. R., zoolang men niet met woorden gelieft te spreken, geen bewijs is der onpartijdigheid, die hij belooft.“* Onpartijdigheid was door v. R. belooft, maar van vogelrijverklaring was in woord noch bedöeling eenigzins gesproken.

Zoo nu wij: de *Nederlander* vermeldt, in stede van antwoord, *„dat de Grondwet berigt dat „men“* zoodanige wederlegging, niet ligt in het oog van alken

onpartijdige, het verwijt kan ontgaan van hetgeen de heer Groen zelf charlatanerie heeft gelieven te noemen.

Wil de *Nederlander* zijne lezers niet misleiden, dan draken, en daarbij de meerdere kracht van het een boven het andere aantoonen.

Tot zoolang zullen wij gelooven, dat de lange omhaal, die de hr. Groen voor wederlegging wilde doen doorgaan, niets was dan *„ciarlare“*, niets dan *„voor kwaks wat zalve aanstrijken“* aan de wond, die men niet weet te genezen.

Wij schreven (n°. 100): *„De heer GROEN was opposant onder Willem I; onder Willem II; onder Willem III; en een anti-ministerieel onder de Grondwet van 1815; de Grondwets-herziening van 1840 en die van 1848; Slechts ministerieel van April 1853 tot*

In de *Nederlander* van heden lezen wij, ten aanzien van de Troonrede:

dat zij niet meer is dan eene copie van de troonrede onder het Ministerie THORBECKE;

dat in de Troonrede van 1853, *meer nog dan in die van 1852*, de niet-parlementaire, maar diplomatische *flaanwoerd*, waarmee men elke aanleiding tot discussie tracht te ontwijken, op eene *thans dubbel betreurens-waardige wijze* is behandeld.

De *Nederlander* neemt dan ook het eigen klanghoel over, dat hij aanhief over de Troonrede onder het Ministerie THORBECKE.

Wij meenen, de beschuldiging: dat een Ministerie, *geroepen om de tegenovergestelde rigting* in praktijk te brengen, niet slechts gedwongen is, eene lofrede te houden op het afgetreden bewind, maar nu zelfs uit vrije beweging staatsstukken van dat bewind copieert;

dat het, *ofschoon tegenovergesteld in rigting*, even *„flaanwoerd“* is, nog meer zelfs elke aanleiding tot discussie ontwijkt;

dat het zich *zoo ver heeft bezondigd*, om noodzakelijk te maken, dat de *„vrienden“* het *dezelfde taal, dezelfde berisping en afkeuring* toedienen als aan het *„goddelooze liberale“* Ministerie THORBECKE;

inderdaad eene *„eigenaardige“* manier mag heeten, om het geliefkoosde Ministerie der tegenovergestelde rigting *„zoo veel mogelijk te ondersteunen“*;

of de *„eigenaardige“* aankondiging is, dat de Heer GROEN schijnt haast te hebben, om de door ons gezette puntjes met dag en datum af te sluiten.

Buitenland.

ENGLAND.

In den tegenwoordigen staat der geldmarkt en der politieke wereld, wordt het streven der van handarbeid levende volkeklassen naar verhooging van het arbeidsloon, met klimmende beangstheid gadeslagen. Allerwege hebben tot dat doel vereenigen van werklieden plaats, terwijl de werkgevers zich niet zoo gemakkelijk schijnen te kunnen vereenigen, om maatregelen daartegen te nemen. Reeds nu ontwaart men de nadeeligste gevolgen van deze *„omwenteling in de nijverheids-wereld“*, zoo als de *Times* het noemt. Voor aanbestedingen of speculation zijn geene prijzen meer te maken. Het bouwen van eene brug reeds elf per cent meer dan vroeger, en het werven van een werkvolk op nog meerdere verhooging. Voor aandringen, zal dit in gelijke mate verhooging worden. Voor de door de kustvaart aangevoerde goederen, wordt de door de kustvaart aangevoerde goederen, wordt bijna anderhalfmaal *zoo veel* in dezen tijd des jaars betaald. Zoo de spoorweg-beoerders hunne

werkers niet den arbeid willen zien staken, zullen zij het loon moeten verlagen, maar ook tegelijk de levensvoorwaarden enz. verhoogen. Ook zelfs kleermakersknechts en ministers eischen hooger loonen. De politie-agenten drigen met eene arbeidsgeschiedenis. Aan dit alles is, volgens de Times, weinig te doen, daar de arbeid eene koopwaar is en de handlaren van elke koopwaar het recht hebben in onderling overleg te treden omtrent den prijs, waarvoor zij punne naar willen leveren. Het blad bepaalt zich dan ook tot het aanbevelen van voorzichtigheid, inzonderheid aan de arbeidslieden, die thans de aanvullende en overwinnende partij zijn.

Dat blad heeft, bij schaarschte van binnenlandsch nieuws, in verband met vraagstukken van levensonderhoud, den oorslog als 't ware verklaard aan de logementhouders in Engeland en Schotland, die het beschuldigt van ongeoorloofd hope winsten, te trekken, zoodat zij de vestigers uit het binnenland verjagen, het verkeer belemmeren en de landgenooten zelve in den zomer en herfst naar vreemde staten verjagen. De logementhouders verdedigen zich wel zoo goed zij kunnen en hebben eene algemeene vergadering te Londen gehouden om voor hunne belangen te waken; doch het publiek is het meer met den Times, dan met hen eens. Onder de voorbeelden tot staving van zijn gevoelen bijgebragt, leest men in genoemd blad:

Eene Engelsche familie van drie personen deed in 1851 een uitstapje van zes weken naar Frankrijk en België. Dit kostte haar slechts 100 p. sterl. of 1200 gulden, waarvan omstreeks 600 voor reiskosten en het overige voor verblijfskosten. In den zomer van 1852 deden dezelfde personen een togtje van 45 dagen door Engeland, dat hun niet minder dan 300 p. sterl. of 4320 gulden kostte! Dit is dan ook de reden, dat de Engelschen heden ten dage liever naar Turkije en klein-Azie wilden reizen dan in hun eigen land.

FRANKRIJK.

De keizer en keizerin zijn naar de noordelijke departementen vertrokken.

De Duitse bladen, die dezer dagen berigten hebben medegedeeld wegens ontwerpen des keizers van ontlogrechtigen aard, en bepaaldelijk tegen België, zijn aan de post aangehouden. Het Keulse dagblad, hetwelk onder de aangehouden nieuwspapieren behoort, behelst thans een schrijven uit Brussel van den 22, waarin wordt aangedrongen, dat de geruchten van beoogden aard slechts uit ijdele vrees kunnen voortvloeijen: dat, bij het gemis van een Franschen gezant de Franche legatie-secretaris te Brussel de belangen van het gezantschap waarneemt, en dat hij bij het huwelijk des kroonprins en koning der Belgen geluk gewenscht heeft; voorts dat thans minder dan ooit een rival der Franschen in België te vreezen is. — Het Keulse dagblad weersprekt ook, dat er van enig ontwerp van een huwelijk tusschen den graaf van Vlaanderen en eene Engelsche prinses sprake zou zijn.)

De Constitutionnel heeft, ondanks zijne ondersteuning van het tegenwoordige regeringstelsel, eene waarschuwing erlangd wegens het aanrijzen van industriële ondernemingen in zijn beursbericht. Het schijnt, dat het blad gedeeltelijk in handen van speculanten is gevallen en de regering aan hunne winstzucht, ten koste van het algemeen, peul en perk wil stellen.

BELGIË.

Het statistiek-congres heeft in zijne vierde zitting zijne werkzaamheden van ginde gebragt. Het heeft den wensch uitgedrukt 1. om het voortzetten van verbeteringen in het postwezen tusschen de onderscheiden landen; 2. tot het verminderen of wegnemen van de groote verschillen in de handelswetgeving tusschen de onderscheiden Staten; 3. het houden van bijzonder ontwikkelde statistieken voor de groote steden.

De centrale commissie is belast, gezamenlijk met hare correspondenten, den tijd en de plaats voor de aanstaande bijeenkomst te bepalen.

De koning heeft de leden van het congres, bij deszelfs sluiting, ten diner genoodigd; en de meeste leden hebben daarvan gebruik gemaakt.

Mevrouw de hertogin van Orleans is met hare twee zonen van Ostende te Brugge aangekomen, en zal opzigtig de reis naar Duitschland voortzetten. De hertogin geeft zich naar Eisenach.

OOSTENRIJK.

De keizer van Oostenrijk wordt den 24 in het kamp van Ollmutz verongelukkig verwondt door een kogel, die hem in de borst treft. Hij zal vermoedelijk zijn kroonopvolger, den prins Nicolaas, prins Paleologowitsch, den graaf van Menselode, den hertog van Moldendorff enz.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

SITTING VAN ZATURDAG, 22 SEPTEMBER.

Heden heeft Z. Exc. de minister van financiën de staatsbegroting voor den jaren 1854 aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangehouden. In de aanspraak bij die gelegenheid gehouden, wordt te kennen gegeven, dat de uitzigten, onder welke het volgende dienstjaar zal worden ingetreden, op grond der gemaakte berekeningen, gunstig is te noemen. De Regering zou echter vermeenen aan hare roeping te kort te doen, indien zij niet bepaaldelijk het oog gevestigd hield op hetgeen zoo dikwerf in deze vergadering is ter sprake gebragt, namelijk, op de omstandigheid, dat nog altijd zulk een groot deel van de staatsinkomsten van hoogst wisselvalligen aard is. Zoo lang men gedrongen blijft op die inkomsten te rekenen, kan men zich kwalijk van alle bezorgdheid over den geldelijken toestand van het land ontheven achten, en in de overweging daarvan is eene krachtige aansporing gelegen om, waar het zonder de algemeene belangen te krenken, en geschieden, de meest mogelijke spaarzaamheid te betrachten.

Voorts wordt gezegd, dat het intusschen niet te ontkennen valt, dat onderscheiden aangelegenheden veeleer uitbreiding dan inkrimping van uitgaven zullen vorderen, en dat alzoo langs den weg van bezuiniging bezwaarlijk de onthefing kon verkregen worden, welke hier zoo wenschelijk zou wezen. Wel verre dan ook van zich in dit opzigt door overdeven voorstellingen te laten misleiden, vermeent de regering, dat men zich doordrongen moet houden van het besef, dat in de voortgezette delging van schuld zoo niet bijkans alleen en bij uitsluiting, dan toch hoofdzakelijk het middel is te vinden om tot een meer verkeerden toestand te geraken.

Verder wordt gezegd, dat men in de laatstverloopen jaren door aanwending van het overschot op 's lands middelen, tot inkoop en aflossing van schuld, eene aanmerkelijke verlagings van het cijfer der renten verkregen heeft, en, ofschoon het gewisselijk krachtinspanning vorderen zal, om op dezen weg voort te gaan, zoo leveren evenwel de uitkomsten tot heden daartoe genoegzame aanmoediging op. — Bij zamentrekking toch van de uitkomsten der verschillende sedert 1850 genomen en verder in den loop van dit jaar nog uit te voeren maatregelen, blijkt het dat de uitgaven voor renten van de nationale schuld op de begrooting van 1854 met ruim acht en een halve ton gouds zullen verminderd worden. Immers indien geen onverhoefte omstandigheden de meest gewoone verwachtingen doen falen, zal ook het voorgaande dienstjaar een overschot van 1,572,764.8 f. worden bereikt, waardoor het evengenoemd cijfer zou opgevoerd worden tot ruim elf ton.

Men moet op deze wijze kunnen voortgaan, dan zou het tijdstip niet zoo verre meer verwijden zijn, waarop men afdoende op onthefing van lasten bedacht zou kunnen wezen. De regering weet hoe daarop is aangehouden en hoe liet niet reden gewenscht kan worden, dat aan billijke verlangens in dat opzigt worde te gemoet gekomen; maar, op grond zoowel van de daarover geloude raadpleging in deze Kamer, als van hetgeen het welheggen belang des lands, haar toeschijnt te vorderen, acht zij nog de tijd niet aangebroken om hiertoe enig voorstel te kunnen doen. Zij gelooft voor 's lands, dat men zich zal moeten bepalen om in de bestaande belastingen of heffingen, die verbeteringen of wijzigingen te brengen, waardoor helemmeringen of bezwaren kunnen worden weggenomen of gematigd, en zooveel mogelijk de belangen der ingezetenen met de eischen der schatkist, kunnen worden overeengebragt. Zij heeft het zich ten taak gesteld om daartoe het noodige te beramen en zij durft er op rekenen dat zij zich hierin niet van de medewerking der Staten Generaal zal verstoken zien. — Alle plannen om hierin verder te gaan, moeten noodwendig afhankelijk blijven van hetgeen men in staat zal wezen tot verlagings van het cijfer der uitgaven tot stand te brengen en het is in verband daarmee thans het geschikt oogenblik om te spreken over een der belangrijkste financiële wetten welke sedert 1844 zijn uitgevaardigd, over de wet van 20 December 1852 (Staatsbl. n° 224.)

Z. Exc. zeide, dat, toen de wet van 20 December 1852 (Staatsbl. n° 224) werd tot stand gebragt, men zich met reden vleijen mocht, dat de hooge rentevermindering door conversie zoude kunnen verkregen worden, doch dat het bij deze gelegenheid weder op nieuw gebleven is, hoe vele omstandigheden op dergelijke operaties invloed uitoefenen, en tot op het tegenwoordig oogenblik is het dan ook niet mogelijk geweest, het oogmerk te bereiken. Het uitzigt daarop is zelfs al meer en meer geweken, en de Regering oordeelt, dat het in de bestaande omstandigheden niet geraden is, de zoo aanmerkelijke sommen, welke tot goedmaking van de kosten der conversie moeten worden bijgehouden, langer ongebruikt te laten. Zij wenscht er eene bestemming aan te geven, welke aanstonds tot besparing van uitgaven moet leiden, en zoo als zij strekken zal tot vermindering van eenen schuldenlast voor het verloop van eene eeuw, om eene verlagings der rente van de Staatsschuld, waarop dan toch altijd het oog zal moeten gevestigd blijven, onder gunstigen voorwaarden mogelijk te maken. Z. Exc. zeide dienvolgens aan de Tweede Kamer eene wet toe, welke onder anderen de strekking zal hebben om de beschikbare kapitalen aan te wenden tot

aflossing van de geldleening voor het Haarlemmermeer. Daardoor zal reeds op de begrooting van 1854 eene aanzienlijke besparing worden verkregen, en ongetwijfeld 's lands crediet nog hooger worden opgebeurd, terwijl men zich het uitzigt zal verzekeren van later in 's fonds van kooprijzen van domeinen de middelen te vinden, welke, hetzij dan hij wege van inkoop of leasing, hetzij hij wege van conversie, zullen kunnen worden aangewend tot vermindering van den rente. De oorenging van de goederen in de Haarlemmermeer zal daardoor geheel in dat fonds vloeijen en de uitslag der eeuvelingen schijnt de verwachting te rechtvaardigen, dat e onderneming, waarop men zich terecht mag beroemen, doch wa voor zulke belangrijke offers zijn gebragt, aan de schatkist e volkomene vergoeding daarvoor zal opleveren. Z. Exc. besl de beschouwingen, waartoe de behandeling der begroo voor een nieuw tijdvak van zelve moest leiden, met e mededeelingen; als vooreerst over de uitgifte van tien miljoen gulden aan muntbilletten, welke de wet van April 1852 (Staatsbl. no. 90) heeft bevolen, doch welke, kracht de wet van 18 Dec. (Staatsbl. no. 211) uiterlijk tot het einde de jaars is uitgesteld. De zorgvuldigheid, waarmede de v aardiging van dit wet is behandeld, was voorbere heeft onmisbaar tot eene voortdurende aanleiding gevee doch kortelings is het beraamd in 's lands, tot besling komen, dat thans tot de uitgifte van het nieuwe papier worden overgegaan en dat de inwisseling der nog in omk geblevene tien millioen gulden aan muntbilletten van 184 met het einde dezes jaars zal kunnen plaats hebben. daartoe noodige maatregelen zijn door den koning vastgeste en het bij de wet bepaalde fonds tot verzekering van verzilvering der muntbilletten is naar behoren aanwee De renten op dit Fonds zijn begrepen in de uitgetrokk sommen in de begrooting; doch men mag op goede grond verwachten, dat daarover niet zal behoeven te worden schikt, waardoor eene belangrijke som als vrijvallende aan te merken.

De staatsbegroting voor 1854 bedraagt f 70,216,937.7 de middelen 71,789,752.5

Dus overschot f 1,572,764.8

Vergeleken met de uitgaven over 1853, is er meer v 1854: f 131,909,391, behalve de kosten voor het R. kerkgenootschap, over 1853 geraamd op f 479,549.18, welke voorloopig voor memorie zijn moeten uitgetrokk worden; doch in het hooger en lager voor 1854 is begre f 956,000 voor nieuwe en belangrijke werken, als: aanbou van gevangenissen, sluiting van het kanaal van St. Andre verbetering van den Hollandischen IJssel en vernieuwing het postkantoor van Amsterdam, hoven en behalve eene van f 786,302.50, welke voor aanwinsten van schuld uitgetrokken, ingevolge de wet van 27 September 184

De aangehouden staatsbegrooting, met de daarbij behoevende mededeelingen, is ten verstaan van de afdeelingen; terwijl de minister bedankt wordt voor de dane mededeelingen.

De commissie wegens het adres op de Troonrede is nu hare taak gereed. Het ontwerp is, ten gevolge van het onderzoek in de afdeelingen, nu eenigzins gewijzigd en wor ter tafel gebragt. Het zal worden gedrukt en heden avo rondgedeeld. Op voorstel van den president, worden de raadszittingen over bedoeld ontwerp bepaald op aanst. Maand 's voormiddags ten elf ure.

Tot dien tijd wordt de vergadering gescheiden.

De Nieuwe Overeenkomst tusschen den Minister van Kolonien, en de Nederlandsche Handel-Maatschappij, gesloten en waarvan de bekrachtiging door van de Vertegenwoordiging is gevraagd. In dit artikel:

Art. 1. Tot ultimo December 1859 zullen al de koffij, anke indigo en specerijen, welke in Nederlandsch Indie aan de Rering worden geleverd, afgegeven worden aan de Nederlandsche Handel-Maatschappij, om door deze naar Nederland overgevoe en aldaar voor rekening der Regering verkocht te worden. Hiervan zal, uitgezonderd de specerijen benoemd voor de behoeften van de Kaap de Goede Hoop en eene hoeveelheid van hoogstens 200,000 pikols koffij en 150,000 pikols suiker, wel ieder jaar in Indie mogen verkocht worden.

Art. 2. De Minister van Kolonien behoudt zich voor, alle het vorig artikel niet met name genoemde producten, en na 1 Januarij 1860 alle Indische producten, welke onderscheid, d verkiezende in Indie te verkoopen; doch wenscht zich tot ultimo December 1874, geene Indische producten naar Nederland te doen overvoeren, om aldaar te worden verkocht, zonder dien overvoer en verkoop de tusschenkomst der Nederlandsche Handel-Maatschappij te bezigen, en zalks op den voet en ond de voorwaarden, bij deze overeenkomst tot op ultimo Decemb 1859 voor de in art. 1 genoemde producten bepaald.

Art. 3. De Nederlandsche Handel-Maatschappij verbindt zich om op de haar in commissie gegeven producten een doorloopend voorschot te blijven verstrekken van f 10,000,000 tegen een jaarlijksche rente van 3½ per cent, zoolang dat bedrag doorwaarde der onverkoekte producten, welks zij Nederland of Indie onder zich heeft, onder opbrengst van de verkochte producten gewaarborgd wordt.

Art. 4. De Nederlandsche Handel-Maatschappij zal zich blijven lasten met de verzending van personeel en materieel voor koloniale dienst en met het aanstellen van voorwerpen, waaraan de levering door den Minister van Kolonien of door Indische Bestuur zal worden opgedragen.

Art. 5. De bekrachtiging der Nederlandsche Handel-Maatschappij tot den Minister van Kolonien is die van een commissie van zijnen commissiegever. Zij zal medelien met al de bevoegdheeden anderszins voortdurend trekken, dan die haar uitsluitend den verkochend; in het afschappen, vervoeren, opslaan, haken en verkoopen der aan haar in commissie gegeven producten, meeste zuinigheid betrachten; aan den Minister van Kolonien of alle uytveerlijke besparingen de hand leenen, en daartoe

al wat aan een voordeelige verkoop der producten bevorderlijk kan zijn, en wederom dienende.

Art. 6. Voor de verschillende in de bovenstaande artikelen omschreven verminderingen zal de Nederlandsche Handel-Maatschappij de volgende commissie genietten: a. voor het tegelde maken der producten, het gewone del credere daaronder begrepen, gedurende het jaar 1854 2½ per cent; na 1854 2 per cent; b. voor de bestelling en verzending van goederen 1 per cent; c. voor de verzending van specie ½ per cent; d. voor de betaling van pensioenen, delegatien en verlof tractementen 1 per cent; e. voor de werkzaamheden harer factorij f 140,000 's jaars.

Art. 7. Alle geschillen, die overkomen ter zake dezer overeenkomst tusschen den Minister van Kolonien en de Nederlandsche Handel-Maatschappij, moeten ontstipen vallen in het hoogste ressort beslecht worden door drie leden, waarvan twee door partijen of, zoo deze niet over de keuze niet kunnen verstaan, door den regter te bepalen.

Art. 8. Deze overeenkomst treedt in werking met 1° Januarij 1854 en vervalt aldaar op 31 Juli 1849, mits zij vóór 31 Maart 1854 bij de wet is goedgekeurd, bij gemis van welke goedkeuring zij niet gesloten gehouden wordt.

Blijkens de Mem. van Toelichting, bij deze overeenkomst gemaakt, werd een eenvoudig behoud van de overeenkomst van 15/18 Febr. 1853 door de N. H. M. verklaard voor haar niet aanneemelijk te zijn, onder anderen ook omdat zij het nu onmogelijk achtte, de bepaling van art. 8 uit te voeren, volgens welke de overeenkomst zou gemaakt worden op 1 Januarij 1853 in werking te zijn getreden. Bij de nieuwe overeenkomst is nu de termijn van 1 Januarij 1854 op 1 Januarij 1854.

De volgende wijzigingen zijn voorts nog aangebracht in de overeenkomst van 15/18 Febr. 1853. In stede dat de commissie over de jaren 1854 en 1855 2½ ten honderd, en dus een vermindering van die twee jaren op 1/2 van 1 pct. 's jaars in die voor het jaar 1854 een vermindering van 1/2 pct. zijnde de commissie voor 1854 bepaald op 1/2 pct. komt dus op hetzelfde neder. Het cijfer der uitvoer van koffij, tot welker verkoop in Indië, gedurende de jaren 1854—1859, de Regering zich de bevoegdheid voorbehoudt, is vermeerderd met 50,000 pikols. Het maximum is dan nu ook gesteld op 200,000 pikols.

Eindelijk heeft de Regering bij deze Memorie beantwoord de punten, die over hetzelfde onderwerp bij de vorige Kamer behandeld waren. De gemaakte bedenkingen tegen den vorm acht zij, door de veranderde redactie te hebben opgeheven. De bedongen rentevermindering op de blauwstoffen schuld brengt volgens haar geen verandering in de bevoegdheid der Regering om de aflossing te bewerkstelligen, zoodra dit raadzaam wordt geoordeeld en de middelen daartoe door de wettelijke magt zijn aangewezen. Het stelsel van consignatie en tegeldemaking in het moederland wordt nog niet klaar door de Regering voorgestaan, en de bepaling in art. 1 opgenomen, strekt alleen om de plaatselijke middelen tot voorziening der Indische kas te vermeerderen, ook in verband met de toenemende handelsrelatiën tusschen Java en Australië. Daar de Regering meent, dat de verplichting om, wanneer het stelsel van overbrenging der Oost-Indische producten naar Nederland wordt behouden, alsdan daartoe de tusschenkomst der Nederlandsche Handel-maatschappij te hezigen, verplichting ook bestond volgens art. 5 der overeenkomst van 1/2 Juli 1849, zal de beoordeeling der vertegenwoordiging, volgens de Regering, zich eigenaardig behooren te bepalen tot de vraag, of de meer voordeelige bepalingen, welke nu bedongen zijn, en voor den nog loopenden termijn van de consignatie, volgens de even aangegeven bepalingen, behouden worden, of dat de bedongen tusschenkomst kan toegevoegd worden aan de verplichting van die verpligte consignatie tot udfind 1859.

Een verkoop van producten in Indië op udfindende schaal beschouwt de Regering onder de tegenwoordige omstandigheden niet als wenschelijk, en daarom is dan ook geen bezwaar gezien in eene voortdurende verpligte consignatie, gedurende nog een vijfjarig tijdvak. De Regering is van oordeel, dat door de bedongen rentevermindering de aandrang tot aflossing is vervallen. Overigens is de meening juist, dat de Regering ten allen tijde tot aflossing bevoegd is. In eene afzetting van commissieloon en del credere heeft de Maatschappij gemeend niet te kunnen treden. Het is gebleken, dat op het cijfer, ten behoeve der factorij uitgetrokken, geen verdere vermindering te bedingen zou zijn, en daarom is het woord «maximum» achterwege gelaten. De Regering meent, dat de Maatschappij Batavia, naar de bepalingen van de wet, ten behoeve der factorij, de kosten van andere vrees, vroeger gestipuleerde verminderingen, en is dus niet tot stand gekomen. Of de Maatschappij door eene vermindering der geldelijke voordelen, uit hare betrekking tot de Regering voortspruitende, geroept zal worden, meerdere uitbreiding te geven aan hare industriële ondernemingen in Indië, zal de uitkomst moeten leeren; dat eene aansporing daartoe van de zijde der Regering noodig of oorbaar zijn zou, schijnt te kunnen worden betwijfeld.

Blijkens de ingediende begroting der uitgaven voor de Landsdrukkerij voor 1854, wordt aangevraagd eene som van f 78,945 00. Bij de zamenstelling van deze begroting is het vorm en inrigting betreft, de wet van 4 November 1852, houdende vaststelling van de begroting der uitgaven voor de Landsdrukkerij over 1853, gevolgd. De inkomsten voor 1852 zullen vermoedelijk beloopten f 170,470 12. De uitgaven waren f 160,807 92, zodat het batig slot over het jaar waarschijnlijk zal zijn f 9,662 20.

De bepalingen van het ingediende wet-ontwerp tot verandering van inkwartiering, onderhoud van krijgsvolk enz.,

Komen hierop neder: De inkwartiering en het onderhoud van het krijgsvolk enz., in tijd van vrede, geschieden op de opschrijving, hetzij van de commissarissen des konings in de provincien, hetzij van de burgemeesters der gemeenten, ten gevolge van de aanvraag der militaire gezagvoerders.

Bij weigering van het burgerlijke gezag en bij weigering van voldoende aan de opvoeding is hij, die de vordering gedaan heeft, bevoegd bij de nalatigen of weigerachtigen de inkwartieringen te bewerkstelligen, enz.

Indien het noodig is, dat de woning van een ingezetene, zijns ondanks, worde binnengetreden, geschiedt dit niet anders dan op last en in tegenwoordigheid van hem die de vordering gedaan heeft, of van een door hem schriftelijk ter zijner vervanging aangewezen lid van het gemeentebestuur, indien de vordering door het burgerlijk gezag gedaan is.

Geen door- of overtocht van troepen, detachementen en verzendingen van krijgsvolk of rijks- militaire goederen kan op grond van tol-, straat-, weg-, barrière-, poort-, brug-, sluis-, baker-, haven-, kaai-, bassin-, tonnen-, last- en dergelijke gelden worden belemmerd.

Het recht tot schadeloosstelling blijft aan den gerechtigden belanghebbende gewaarborgd.

Z. M. heeft benoemd: tot commissie der posterijen van de 8de klasse, den heer D. van Marle, thans surnumerair bij het vak der posterijen; tot surnumerair bij het vak der posterijen, den heer A. Stamphuis, wonende te Beverwijk

Men verneemt, dat Z. M. tot kommandeur van de Eikenkroon heeft benoemd den heer mr. B. C. J. Vischer procureur-generaal van het provinciaal gerechtshof in Utrecht.

* Naar men verneemt, zal de Baron d'André, gezant van den keizer der Franschen bij het Nederl. Hof, zich in de volgende week voor eenen korten tijd naar Parijs begeven.

* Naar men verneemt worden de Generaal de Steurs; 's koning adjutant, majoor de Kock en de ordonnans-officier Steenberghe, die zich van wege Z. M. naar Frankrijk hebben begeven, om de kampen aldaar bij te wonen, aanstaanden Woensdag van daar in de residentie terug verwacht.

* De Minister van oorlog heeft goedgevonden, om op Maandag, den 26 dezer, door de verschillende plaatselijke of garrizons-kommandanten, onder nadere approbatie van het Ministerie van Oorlog, op nieuw de leverantie van fourragies te doen aanbesteden ten behoeve van de corpsen te paard, welke, van den 1 November aanstaande tot en met den 31 October 1854, garrizoen zullen houden, als te Amsterdam, Haarlem, 's Gravenhage, Leiden, Amersfoort, Utrecht, Deventer, Groningen, Leeuwarden, Breda, Tilburg, Roermond, Venlo, Maastricht, en op het eiland Walcheren.

De heer Joao Carneiro de Amaral heeft opgeschouwen de tot udfindende vervullen van eenen garrizoon van 1000 man in de Nederlanden.

De garrizoen van de Groninger garrizoen, die aanstaande komen te worden, zal te doen houden, uit vrees voor het uitbreken van de cholera, waarvan die stad tot dusverre is bevrijd gebleven.

Van den 6den dezer maand, waarop zich het eerste geval voordeed, tot den 21sten zijn te Schiedam door de cholera aangetast 74 personen, waarvan zijn overleden 45 en hersteld 2 personen, zijnde 27 in behandeling gebleven.

Bij de plaatselijke commissie van geneeslydigen, 45 cholera-lijders, 19 hersteld en 2 overleden.

Eergisteren avond liep op de Hollandschen spoorweg, op de hoogte van Delft, tijdens de trein van 4½ ure aan Amsterdam aankomende eene koe. Het dier werd door dien trein aanmerkelijk gewond, zoodat het reeds van de gevolgen gestorven is. De schok, die door de passagiers in de rijtuigen gevoeld werd, bracht geen andere ongelukken te weeg.

Gisteren is op de wal Hollandia, van de scheepsbouwmeester Blok en Matthijsen, de kiel gelegd voor een fregat, groot 600 lasten, voor rekening eener nederl. onder afzetting van den heer M. G. Lepidoff, te Amsterdam, te voeren door kapt. J. A. Spijckman.

Het afnemen bestuur van het Groot-hertogdom Luxemburg, welke zamenstelling van eergisteren meldend heeft den 20sten dezer den eed afgelegd in handen van den stedehouder des Konings in dat gewest, Z. K. H. prins Hendrik. Op het zelfde tijdstip is de heer

N. Metz, die onder het vorige bestuur de administratie der financien voerde, met 325 van de 330 leden van de vergadering van de vertegenwoordiging voor de hoofdstad van het Groot-hertogdom;

Heden is te Leiden gepromoveerd tot doctor in de wis- en natuurkunde de heer A. C. Oudejans van Amsterdam, na publicke verdediging van eene dissertatio Chym. Inaug. *Manganii pondere Chymico.*

De *Staats Courant* heeft een zeer uitvoerig overzicht mede van den handel en de scheepvaart der kolonie Suriname in 1852. Dit overzicht wordt gevolgd door eene korte vergelijking van dien handel en die scheepvaart met de uitkomsten van het jaar 1851, waarvan wij de uitkomsten hier mededeelen:

Invoer.

	in 1851:	in 1852:
Van Nederland . . .	f 1,024,338.13	f 1,040,416.18
andere vreemde . . .	516,999.56	809,725.45
Totaal . . .	f 1,541,337.69	f 1,850,141.63
Af de invoer van 1852 ad . . .	f 1,852,547.65	
Vermindering van den invoer in 1852 . . .	f 18,596.39	

Uitvoer.

	in 1851:	in 1852:
Naar Nederland . . .	f 1,391,004.97	f 2,018,053.92
Naar Noord-Amerika . . .	835,065.32	492,776.65
andere vreemde plaatsen . . .	567,369.03	276,331.21
Totaal . . .	f 2,793,439.32	f 2,787,161.78
Af de uitvoer van 1851 ad . . .	f 2,493,279.33	
Vermeerdering van den uitvoer in 1852 . . .	f 284,239.99	

Vaarnome producten van Suriname.

Zij hebben in de uitvoeren der beide jaren gedaeld, als volgt:

	in 1851:	in 1852:
Katoen (schoon)	952,352 p.	f 316,843.88
Katoen (ruw)	6,185 p.	236.00
Koffij (heet)	51,597 p.	16,111.66
Koffij (gebruik)	2,748 p.	134.55
Melasse	518,624 gall.	149,726.20
Rum en dram	65,062 gall.	25,222.00
Suiker	26,280,441 p.	1,214,734.24
Totaal . . .		f 2,080,819.63

SCHEEPVAART.

Ingehaard.

In 1851, 188 schepen, metende	11,214 lasten
in 1852, 182 " "	13,057 " "

Dus in 1852, 4 schepen minder, doch 1,843 lasten meer.

Uitgehaard.

Dus in 1852, 3 schepen minder, doch 1,551 lasten meer.

Volgens eene van Z. M. consul-generaal te Alexandrie ontvangene mededeeling van 6 September jl., is de oogst der granen in Opper-Egypte middelmatig uitgevallen; terwijl daarentegen in Neder-Egypte de opbrengst beneeden een gewonen oogst wordt geschat. Alhoewel de Nijl en de kanalen beschikbaar waren, bleef evenwel de aanvoeren uit het binnenland veel geringer dan in vorige jaren, en de Egyptische regering had het nog toe niet van de aangevoerde producten verkocht. De uitvoer van katoen en gerst zou derhalve niet zo geringe zijn, dan gedurende de twee voorgaande jaren, te meer daar het te vermoeden is, dat de Egyptische regering, welke de meeste katoen en gerst den heeft, geen verkoopen van deze producten voor en alcer de Turkeische markt zal doen. De oogst van lijnzaad en sesam was tevens weder voordeelig uitgevallen, maar de uitvoer van deze producten waren

